

- давництво Національної академії внутрішніх справ. URL: https://arm.naiu.kiev.ua/books/logika/lections/lection4_32.html
4. Юридична логіка : підручник. 2-е видавництво, перероблене і доповнене. Бандурка О. М., Тягло О. В.: Золота миля, 2017. — 216 с. URL : https://www.researchgate.net/profile/Taglo_Aleksandr/publication/323561054_Uridicna_logika/links/5a9da187aca272cd09c21d30/Uridicna-logika.pdf
5. Коханюк Т.С. Законы формальной логики в правилах системного толкования уголовного закона (закон тождества и закон достаточного основания) Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. URL : http://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsvy/01_2013/13ktszdp.pdf

Діана Замкова,
студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
к.ю.н. **Задаля Д.К.,**
доцент кафедри
загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВ І СВОБОД ІНОЗЕМЦІВ ТА НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА: ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ

Важливою умовою розвитку українських компаній на міжнародному рівні, а також розвитку інвестиційного клімату в Україні є залучення іноземних працівників. Отже, питання працевлаштування іноземців, шляхи спрощення даної процедури є актуальним.

Окрім питання, що стосується особливостей працевлаштування іноземців в Україні тією чи іншою мірою досліджували Н. Болотіна, Т. Головка, О. Горбань, А. Грабильніков, О. Грузінова, О. Заржицький, Н. Лата, Н. Пасічник, Є. Петров, П. Пилипенко, С. Прилипко, А. Слюсар, О. Тимошек, Н. Хуторян, В. Швайковська та інші науковці.

Звісно, вищезазначені науковці внесли певний внесок у дослідження правового статусу працівників-іноземців, проте в їхніх роботах не враховані зміни до вітчизняного законодавства у цій сфері.

Трудові відносини з іноземцями в Україні регулюються Законом України «Про міжнародне приватне право» [6], Кодексом законів про працю України [2] та рядом інших нормативно-правових актів.

Зокрема, особливості працевлаштування іноземців в Україні закріплено нормами Закону України «Про зайнятість населення» [4], який встановлює умовою залучення до роботи в Україні іноземних громадян отримання ними відповідного дозволу. Даним дозволом встановлюються терміни, протягом яких іноземець може працювати в Україні.

За працевлаштування іноземних громадян або осіб без громадянства роботодавцем без отримання такими громадянами відповідного дозволу, згідно ст.53 Закону України «Про зайнятість населення», передбачається накладення на роботодавця штрафів на роботодавця.

У разі законного перебування іноземця або особи без громадянства, за умови отримання ними дозволу на працевлаштування, у відповідності до ст. 26 Конституції України [1] такі особи мають право користуватися тими самими правами й свободами та мати такі самі обов'язки, що й українські громадяни. Дане положення стосується і права на здійснення трудової діяльності.

Зазначене право передбачено Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» [7].

У відповідності до ч. 6 ст. 42 Закону України «Про зайнятість населення», іноземні громадяни, які отримали відповідний дозвіл на постійне проживання та працевлаштування або набули статусу біженців, або мають статус закордонного українця, а також та іноземці в іноземних представництвах в Україні приймаються на роботу на загальних підставах, пе-

редбачених українським законодавством у сфері регулювання трудових відносин.

Іноземець може працювати за сумісництвом на кількох підприємствах без обмеження їх кількості, - за умови отримання дозволу на працевлаштування для кожної посади, яку він займає.

Крім того, іноземним громадянам українським законодавством надається можливість працювати за сумісництвом на кількох посадах в одній компанії. Проте, дана можливість є обмеженою певним терміном – не більше ніж 60 календарних днів протягом року.

Порядок отримання дозволу на працевлаштування відбувається у декілька етапів:

- підготовка пакета документів для отримання дозволу на працевлаштування,
- подання пакету документів до органу виконавчої влади, уповноваженого здійснювати державну політику у сфері зайнятості населення і трудової міграції (територіальні органи Державної служби зайнятості, а також, у відповідності до розпорядження КМУ від 11.10.2017 р. №782-р «Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 р. №523» [9], - Центри надання адміністративних послуг (ЦНАП),

- перевірка поданого пакету документів зазначеними органами і прийняття ними рішення про можливість/неможливість надання дозволу (протягом 7 робочих днів), або продовження дії дозволу (протягом 3 робочих днів),

- одержання дозволу (отримання заявником копії рішення органу виконавчої влади, уповноваженого здійснювати державну політику у сфері зайнятості населення і трудової міграції електронною поштою, сплата державного мита роботодавцем 10 робочих днів з дати прийняття рішення про видачу або продовження дії дозволу, власне отримання дозволу),

- подання роботодавцем до органу виконавчої влади, уповноваженого здійснювати державну політику у сфері зайнятості населення і трудової міграції копії трудового контракту (укладається між роботодавцем та іноземцем чи особою без громадянства не пізніше ніж за 90 календарних днів з дати видачі дозволу) - протягом 10 днів після укладення трудового договору,

- легалізація перебування іноземця в Україні більше ніж 90 днів шляхом отримання візи типу «Д»,

- оформлення посвідки на тимчасове проживання в Україні.

У 2017 році Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення бар'єрів для залучення іноземних інвестицій» № 2058 [3] було внесено зміни в правовий статус іноземців і осіб без громадянства щодо спрощення процедури отримання права на працю та перебування іноземців на території України.

Таке спрощення стосується зменшення вимог до кількості документів та збільшенні термінів їх дії, скорочення строків оформлення дозволів, а також впровадження електронних сервісів.

Роботодавцеві вже не потрібно подавати заявку про вільну вакансію для іноземця у Центр зайнятості, як це було раніше.

А замість семи документів для оформлення дозволу на працевлаштування громадянам інших країн тепер необхідно подавати лише чотири.

Дозвіл надається на строк дії трудового договору (контракту), але не більше ніж на 3 роки.

В залежності від категорії іноземців (особлива або загальна), було змінено умови видачі дозволів на працевлаштування та посвідок на тимчасове проживання.

Так, до особливої категорії було віднесено: іноземних високооплачуваних професіоналів у певних галузях; засновників та/або учасників, та/або бенефіціарів юридичної особи; випускників університетів першої сотні світових рейтингів; іноземних працівників творчих професій; іноземних ІТ-професіоналів, з якими укладено контракт з метою здійснення конкретних проєктів.

Щодо даної категорії іноземців, слід вказати на відсутність встановлених українським законодавством вимог щодо рівня їх мінімальної заробітної плати та відсутність закріпленого строку дії для працівників даної категорії дозволу на працевлаштування.

Але для нормальної роботи будь-якої позитивної новачки самого лише ухвалення замало.

Сьогодні наріжним каменем стала постанова КМУ № 322 від 25.04. 2018 р. [8], що набула чинності 01.06.2018 р., яка створює законодавчу колізію при оформленні тимчасової посвідки на проживання для громадянина іншої держави в Україні.

Так, відповідно до нової редакції закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», посвідка видається міграційною службою протягом 10 днів. Відповідно ж до постанови КМУ №322, цей період збільшується до 15 днів. Також існує

відмінність у тому, що за законом документи на продовження дії посвідки потрібно подавати не пізніше ніж за 10 днів до завершення її дії, а згідно з постановою – не пізніше ніж за 15 днів.

Крім того, згідно з законом, документи на отримання відповідної посвідки можуть подаватись представником за дорученням від іноземця, про що в постанові ані слова не сказано. Але відповідно до постанови запроваджується ID картка іноземного громадянина, що міститиме біометричні дані працівника, тому виключає можливість подачі документів за дорученням.

Працюючи над питанням працевлаштування іноземців в Україні, експерти багато дискутували, адже мали на меті створити та запровадити механізм, який забезпечив би для українця пріоритетність у отриманні високооплачуваної роботи. А також, який міг би захистити кордони держави від перебування у ній недобросовісних іноземців. Адже, на жаль, деякі з них дуже швидко пристосовуються до нових правил гри зловживають та ними. Тому й було обрано такий економічний інструмент, який би дозволив досягнути цих цілей.

Сьогодні, коли директор компанії наймає на роботу іноземного працівника, він має забезпечити йому зарплату у розмірі не менше 10 мінімальних. Однак, для роботодавців цей інструмент став несподіванкою, і багато хто зараз вважає, що це дискримінує українського працівника.

Дане питання мали бути врегульовані законопроектами про внесення змін до Закону України «Про зайнятість населення» №7529 [10] та №7529-1 [11]. Зокрема, ключовим положенням законопроекту № 7529-1 є зміна прив'язки заробітної плати іноземця до мінімального прожиткового мінімуму. Проте, дані законопроекти ще перебувають в стадії розгляду.

Рішенням КМУ від 18.07.2019 р. скасовано можливість відмови в оформленні посвідки на проживання на підставі того, що дата в'їзду в Україну передуватиме даті отримання дозволу на працевлаштування. Тобто на законодавчому рівні було закріплено можливість для іноземців оформлювати довгострокові візи в департаменті консульської служби Міністерства зовнішніх справ без виїзду з території України.

Проте порядок такого оформлення ще не містить чіткого механізму.

Актуальним питанням залишається неузгодження законодавчих та підзаконних нормативних актів у сфері працевлаштування іноземців. Так, певні суперечності щодо строків видачі посвідки на тимчасове проживання в Україні містять Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та постанова КМУ №322 «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання».

Певні неузгодженості також мають місце у нормативно-правових актах щодо суми, яка внощиться іноземним громадянином при реалізації процедури легалізації перебування на території України. Зокрема, йдеться про норми Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» та Закону України «Про імміграцію» [5].

Усе вищезазначене дозволяє зробити висновок щодо необхідності реформування трудового законодавства України у сфері працевлаштування іноземців, приведення його у відповідність до актуальних вимог сьогодення – шляхом кодифікації з нормами міжнародного трудового прав.

1. Конституція України: Основний Закон від 28.06.. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 р. №322-УІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.

3. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо усунення бар'єрів для залучення іноземних інвестицій» від 23.05.2017 р. № 2058-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2058-19>.

4. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 р. № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17#Text>.

5. Закон України «Про імміграцію» від 07.06.2001 р. №2491-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2491-14>.

6. Закон України «Про міжнародне приватне право» від 23.06.2005 р. № 2709-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2709-15>.

7. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22.09.2011 р. № 3773-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3773-17>.

8. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження зразка, технічного опису бланка та Порядку оформлення, видачі, обміну, скасування, пересилання, вилучення, повернення державі, визнання недійсною та знищення посвідки на тимчасове проживання» від 25.04. 2018 р. № 322 . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-2018-п>.

9. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до розпорядження Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 р. №523» від 11.10.2017 р. №782-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/250401348>.

10. Законопроект про внесення змін до Закону України "Про зайнятість населення" щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні від 25.01.2018 р. №7529. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63388.

11. Законопроект про внесення змін до Закону України "Про зайнятість населення" щодо застосування праці іноземців та осіб без громадянства в Україні від 08.02.2018 р. № 7529-1. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH5T51AA.html.

Олег Заяць,

здобувач вищої освіти
факультету підготовки фахівців
для підрозділів стратегічних розслідувань
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

к.і.н. **Недря К. М.**
завідувач кафедри гуманітарних дисциплін
та психології поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19 В УКРАЇНІ

З початку спалаху інфекції Covid-19 на національному та міжнародному рівнях підкреслюється важливість захисту прав людей. ВООЗ закликає держави вжити невідкладні і максимально рішучі заходи для подолання інфекції. В свою чергу, ООН закликає країни прийняти більш узгоджений, глобальний і орієнтований на права людини підхід до пандемії як загальнолюдської кризи. Сьогодні світ, в тому числі і Україна, перебуває на шляху подолання пандемії та її наслідків. Карантинні, в тому числі жорстко обмежувальні заходи не втрачають чинність. Відповідно, досліджуване питання залишається актуальним.

Основні права і свободи людини в Україні гарантуються Конституцією та міжнародними нормативними актами. Основоположним міжнародним документом у сфері захисту прав людини є Конвенція від 04.11.1950р., ратифікована Україною 17.07.1997р. [1] Стаття 15 Конвенції передбачає право країн відступити від зобов'язань із захисту і дотримання прав і свобод людини в умовах суспільної небезпеки, що загрожує життю нації. Зазначене положення Конвенції застосовується з урахуванням матеріальних і процесуальних вимог. Стаття 15 Конвенції узгоджується зі статтею 64 Конституції України [2], що містить аналогічне положення.

ЄСПЛ визначено 3 обов'язкові умови застосування ст.15 Конвенції та обмеження державою прав і свобод людини. Це: якісний закон (чіткість і передбачуваність, доступність національного закону), законні виправдані цілі (мета має бути конкретною, реалістичною, визначеною часовим проміжком), суспільна необхідність [3].

На відміну від ряду країн-учасників Конвенції, які офіційно заявили про застосування положення статті 15 Конвенції, Україна про це не заявляла. На сьогодні складно передбачити, якого масштабу може набути обсяг справ в ЄСПЛ щодо порушення конвенційних прав у зв'язку з пандемією. Вірус в Україні продовжує розповсюджуватися і поки невідомо, які ще обмежувальні заходи будуть вжиті державою.

Запровадження карантину та перелік обмежувальних заходів визначено постановою КМУ №211 від 11.03.2020р. [4], що є чинною на сьогодні з численними змінами. З початку пандемії в Україні обмежувалась робота КПП, запроваджувались різні санкції за порушення карантинного режиму.